

MGA MABISANG GAWI SA PAGTUTURO AT PAGLIKHA NG KAPALIGIRANG PAMPAGKATUTO

Anna Mae M. Javellana
Researcher, Rizal Memorial Colleges

ABSTRACT

Sinasabing nalilikha ang mataas na antas ng pagkatuto kung taglay ng mga guro ang mabisang gawi sa pagtuturo. Itinaguyod ang pag-aaral na ito upang matukoy ang makabuluhang ugnayan ng mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ginamit sa pag-aaral ang deskriptib-korelesyong disenyo ng pananaliksik. Ang mga kalahok ay mga guro ng nagtuturo ng Filipino sa isang pampublikong sekundaryang paaralan sa Digos City, Rehiyon XI, para sa Taong Panuruan 2021–2022. Gamit ang Mean, Pearson r , at Multiple Regression Analysis, natuklasan na ang antas ng mabisang gawi sa pagtuturo ay katamtaman, samantalang mataas naman ang antas ng paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Lumabas din sa resulta na may makabuluhang ugnayan ang mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Higit pa rito, napatunayang ang mga indikatoryor ng mabisang gawi sa pagtuturo ay may mahalagang impluwensiya sa paglikha ng isang positibo at angkop na kapaligirang pampagkatuto. Batay sa mga natuklasan, inirerekomenda na magpatupad ang mga opisyal ng Kagawaran ng Edukasyon ng mga programang nakatuon sa pagpapalaganap ng kakayahan ng mga guro sa mabisang pagtuturo. Nararapat ding palakasin ang mga gawaing pangpropesyunal na magpapahusay sa iba't ibang aspekto ng pagtuturo. Maaari ring gamitin ng mga guro ang mga natuklasan bilang batayan sa pagdidisenyo ng mga gawaing pampagkatuto at sa pagpapalaganap ng kanilang mga estratehiya sa pagtuturo. Hinihikayat din ang pagsasama ng mga paksang may kaugnayan sa mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto sa mga Learning Action Cell (LAC) session upang higit pang mapalaganap ang kalidad ng pagtuturo at pagkatuto.

MGA SUSING SALITA: mabisang gawi sa pagtuturo, kapaligirang pampagkatuto, pagkatuto, guro, korelesyon.

KABANATA 1 INTRODUKSYON

Ang pagkakaroon ng mataas na kalidad ng edukasyon ay nananatiling isa sa mga pangunahing layunin ng mga sistemang pang-edukasyon sa buong mundo. Gayunpaman, sa kabila ng patuloy na mga reporma at inobasyon sa edukasyon, marami pa ring paaralan ang nahaharap sa mga suliraning may kaugnayan sa pagiging epektibo ng pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto na nagtataguyod ng aktibong pakikilahok at tagumpay ng mga mag-aaral. Ang mabisang gawi sa pagtuturo ay kinikilala bilang isa sa pinakamahalagang salik sa paghubog ng positibong karanasan sa pagkatuto at sa pagtatatag ng isang ligtas, inklusibo, at produktibong kapaligiran sa loob ng silid-aralan (UNESCO, 2023). Dahil dito, patuloy na sinusuri ng mga mananaliksik at tagapagpatupad ng edukasyon kung paano nakaaapekto ang mga gawi ng guro sa kalidad ng kapaligirang pampagkatuto at sa pangkalahatang pagganap ng mga mag-aaral.

Sa Estados Unidos, isa sa mga pangunahing suliraning kinakaharap ng sektor ng edukasyon ay ang pagbaba ng antas ng pakikilahok at motibasyon ng mga mag-aaral matapos ang pandemya. Ayon kina Darling-Hammond et al. (2021), maraming guro ang nahihirapang mapanatili ang aktibong partisipasyon ng mga mag-aaral sa loob ng silid-aralan dahil sa mga pagbabagong dulot ng blended at digital learning. Ang sitwasyong ito ay nagpapakita ng kahalagahan ng mabisang gawi sa pagtuturo upang makalikha ng isang kapaligirang pampagkatuto na nakapagpapataas ng interes at pagkatuto ng mga mag-aaral.

Sa United Kingdom, iniulat ng Education Endowment Foundation (2022) na lumawak ang learning gap sa pagitan ng mga mag-aaral mula sa iba't ibang antas ng kabuhatan. Ang hindi pantay na akses sa mga mapagkukunan ng pagkatuto ay nakaapekto sa kalidad ng kapaligirang pampagkatuto at naging hamon sa mga guro sa pagbibigay ng de-kalidad na edukasyon. Dahil dito, higit na binigyang-diin ang paggamit ng mga estratehiyang nakasentro sa mag-aaral upang mapanatili ang positibong kapaligiran sa loob ng paaralan.

Sa Australia, natuklasan nina Gore et al. (2021) na may malaking epekto ang kalidad ng pagtuturo sa akademikong pagganap at kagalingang emosyonal ng mga mag-aaral. Ipinakita sa kanilang pag-aaral na ang mga guro ng gumagamit ng mabisang gawi sa pagtuturo ay mas nagtatagumpay sa paglikha ng ligtas, inklusibo, at suportibong kapaligirang pampagkatuto. Binigyang-diin din ng pag-aaral na ang positibong relasyon sa pagitan ng guro at mag-aaral ay mahalagang salik sa tagumpay ng pagkatuto.

Sa National Capital Region, isa sa mga pangunahing hamon sa edukasyon ay ang pagtugon sa magkakaibang pangangailangan ng mga mag-aaral sa loob ng silid-aralan. Ayon sa Department of Education (2023), nangangailangan ang mga guro ng mas maraming pagsasanay upang epektibong maipatupad ang mga estratehiyang nakatuon sa pagkatuto ng bawat mag-aaral. Ang hamong ito ay may implikasyon sa kalidad ng kapaligirang pampagkatuto na kanilang nalilikha.

Sa CALABARZON, natukoy ng mga mananaliksik na may pangangailangan para sa patuloy na pagpapalaganap ng kakayahan ng mga guro sa paggamit ng mga makabagong

pamamaraan sa pagtuturo upang mapataas ang pagganap ng mga mag-aaral (Mendoza & Bernardo, 2022). Ang kakulangan sa mga inobatibong estratehiya ay maaaring makaapekto sa pagiging masigla at produktibo ng kapaligirang pampagkatuto.

Sa BARMM, nananatiling hamon ang kakulangan sa mga pasilidad at kagamitang pampagtuturo na kinakailangan upang makabuo ng isang ligtas at inklusibong kapaligirang pampagkatuto. Ayon sa UNICEF Philippines (2023), ang mga limitasyong ito ay nakaaapekto sa kalidad ng pagtuturo at sa pangkalahatang karanasan sa pagkatuto ng mga mag-aaral.

Sa Digos City, napag-alaman sa mga ulat ng Schools Division Office na may pangangailangang higit pang mapahusay ang mga estratehiya sa pagtuturo upang mapataas ang antas ng pakikilahok at pagganap ng mga mag-aaral sa iba't ibang asignatura (SDO Digos City, 2023). Dahil dito, mahalagang masuri ang mga gawi sa pagtuturo na ginagamit ng mga guro.

Sa Davao City, ipinakita ng mga lokal na pag-aaral na ang pagkakaiba-iba ng kakayahan at karanasan ng mga mag-aaral ay nagdudulot ng hamon sa mga guro sa paglikha ng isang inklusibo at epektibong kapaligirang pampagkatuto (Almerino et al., 2021). Ang sitwasyong ito ay nangangailangan ng mas angkop at makabagong mga estratehiya sa pagtuturo.

Sa Tagum City, binigyang-diin ng mga administrador ng paaralan ang kahalagahan ng tuloy-tuloy na programang pangpropesyunal para sa mga guro upang higit na mapaunlad ang kanilang kakayahan sa pamamahala ng silid-aralan at paggamit ng mga mabisang estratehiya sa pagtuturo (DepEd Region XI, 2023). Ang mga programang ito ay mahalaga sa pagpapaunlad ng kapaligirang pampagkatuto.

Sintesis

Sa kabuuan, ang mga suliraning natukoy sa Estados Unidos, United Kingdom, at Australia ay nakatuon sa student engagement, learning gap, at kalidad ng pagtuturo. Sa pambansang antas, ang mga hamon sa NCR, CALABARZON, at BARMM ay umiikot sa kakayahan ng mga guro, pagkakaiba-iba ng mga mag-aaral, at kakulangan ng mga mapagkukunan sa edukasyon. Samantala, sa lokal na antas, ang mga isyung nararanasan sa Digos City, Davao City, at Tagum City ay nagpapakita ng pangangailangang higit pang mapahusay ang mga estratehiya sa pagtuturo at paglikha ng positibong kapaligirang pampagkatuto. Dahil dito, mahalagang siyasatin ang ugnayan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto upang makapagbigay ng mga rekomendasyong makatutulong sa pagpapabuti ng kalidad ng edukasyon.

Mga Mabisang Gawi sa Pagtuturo

Ayon kina Darling-Hammond et al. (2021), ang mga mabisang gawi sa pagtuturo ay nakatuon sa paglinang ng aktibong pakikilahok ng mga mag-aaral, malinaw na pagpapaliwanag ng aralin, paggamit ng makabuluhang pagtataya, at pagbibigay ng agarang feedback. Ipinakita sa kanilang pag-aaral na ang kalidad ng pagtuturo ay may malaking impluwensiya sa akademikong pagganap at pangmatagalang pagkatuto ng mga mag-aaral. Binigyang-diin din nila na ang mga gurong gumagamit ng learner-centered

strategies ay mas nakapagpapataas ng motibasyon at interes ng mga mag-aaral sa pag-aaral.

Ipinakikita ng literatura na ang mabisang gawi sa pagtuturo ay hindi lamang nakatuon sa paghahatid ng kaalaman kundi maging sa paglinang ng aktibong partisipasyon at makahulugang karanasan sa pagkatuto ng mga mag-aaral. Mahalaga ang papel ng guro sa pagbuo ng mga estratehiyang nakapagpapataas ng pag-unawa, motibasyon, at pakikilahok ng mga mag-aaral sa loob ng silid-aralan.

Ayon kina Carter et al. (2024), ang epektibong pagtuturo ay kinabibilangan ng malinaw na pagpapalano ng aralin, paggamit ng iba't ibang estratehiya sa pagtuturo, at pag-aangkop ng mga gawain batay sa pangangailangan ng mga mag-aaral. Natuklasan nila na ang mga gurong may kakayahang magdisenyo ng organisado at makabuluhang karanasan sa pagkatuto ay mas nakalilikha ng positibong resulta sa akademikong pagganap ng mga mag-aaral.

Ipinahihiwatig ng pag-aaral na ang pagpapalano at organisasyon ng pagtuturo ay mahalagang bahagi ng pagiging epektibong guro. Kapag maayos na naihahanda ang mga gawain at estratehiya, higit na napapadali ang pagkatuto at pag-unlad ng mga mag-aaral.

Samantala, ipinakita nina Zahid et al. (2025) na ang mga estratehiya sa pagtuturo ay may direktang impluwensiya sa paraan ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Ang paggamit ng interaktibo at kolaboratibong mga gawain ay nagtataguyod ng mas mataas na antas ng partisipasyon, kritikal na pag-iisip, at akademikong pagganap.

Pinatutunayan ng mga natuklasan na mahalagang bahagi ng mabisang pagtuturo ang paggamit ng mga estratehiyang nakasentro sa mag-aaral. Ang mga gawaing nagbibigay ng pagkakataon sa kolaborasyon at aktibong pakikilahok ay nakatutulong upang maging mas makabuluhan ang pagkatuto.

Kapaligirang Pampagkatuto

Ayon kay Kassab et al. (2024), ang kapaligirang pampagkatuto ay may mahalagang papel sa akademikong tagumpay, pakikilahok, at kagalingang emosyonal ng mga mag-aaral. Natuklasan sa kanilang pag-aaral na ang mga mag-aaral na nakararanas ng positibo at suportibong kapaligiran sa paaralan ay mas nagiging aktibo sa mga gawaing pampagkatuto at mas mataas ang antas ng kanilang akademikong pagganap.

Ipinakikita ng pag-aaral na ang kapaligirang pampagkatuto ay hindi lamang pisikal na espasyo kundi isang kabuuang sistema ng suporta, interaksyon, at karanasan na nakaaapekto sa pagkatuto ng mga mag-aaral. Ang positibong kapaligiran ay nagiging daan upang higit silang maging kumpiyansa at masigasig sa pag-aaral.

Ayon sa Educational Research Australia (2023), ang positibong relasyon sa pagitan ng guro at mag-aaral ay isa sa pinakamahalagang sangkap ng isang mabuting kapaligirang pampagkatuto. Ang mga mag-aaral ay mas nagiging komportable, ligtas, at handang matuto kapag nararamdaman nilang sila ay nauunawaan, nirerespeto, at sinusuportahan ng kanilang mga guro.

Ipinahihiwatig nito na ang emosyonal na aspeto ng silid-aralan ay mahalagang bahagi ng kapaligirang pampagkatuto. Ang mabuting ugnayan sa pagitan ng guro at mag-aaral ay nakatutulong sa pagpapaunlad ng tiwala, respeto, at positibong pag-uugali sa loob ng klase.

Ayon naman kina Hanaysha et al. (2023), ang classroom environment, teacher competency, at instructional resources ay may malaking epekto sa student engagement at academic performance. Natuklasan nila na ang mga mag-aaral ay mas nagiging produktibo at aktibo kapag ang kanilang kapaligiran sa pag-aaral ay organisado, suportado, at may sapat na kagamitang panturo.

Ipinakikita ng literatura na ang kalidad ng kapaligirang pampagkatuto ay hindi lamang nakasalalay sa pisikal na kondisyon ng silid-aralan kundi maging sa kakayahan ng guro at sa pagkakaroon ng mga mapagkukunan na sumusuporta sa pagkatuto.

Ugnayan ng Mabisang Gawi sa Pagtuturo at Kapaligirang Pampagkatuto

Ipinakita nina Bizimana et al. (2025) na ang suportibong kapaligirang pampagkatuto ay may positibong kaugnayan sa student engagement at pangkalahatang pagkatuto. Natuklasan nila na ang mga guro na gumagamit ng epektibong estratehiya sa pamamahala ng silid-aralan at aktibong pamamaraan ng pagtuturo ay mas nakalikha ng positibong karanasan sa pag-aaral ng mga mag-aaral.

Ipinahihiwatig ng pag-aaral na ang mga gawi sa pagtuturo ng guro ay direktang nakaaapekto sa kalidad ng kapaligirang pampagkatuto. Kapag mahusay ang paggamit ng mga estratehiya sa pagtuturo, higit na nagiging positibo ang interaksyon at pakikilahok ng mga mag-aaral.

Ayon kina Putra et al. (2025), ang epektibong classroom management ay may makabuluhang impluwensiya sa akademikong pagganap ng mga mag-aaral. Sa kanilang meta-analysis, napatunayan na ang maayos na pamamahala ng silid-aralan ay nakatutulong sa pagpapanatili ng disiplina, kaayusan, at produktibong kapaligiran sa pag-aaral.

Ipinakikita ng literatura na ang classroom management ay isa sa mga mahalagang dimensyon ng mabisang pagtuturo. Ang kakayahan ng guro na mapanatili ang kaayusan at positibong klima sa loob ng silid-aralan ay mahalagang salik sa matagumpay na pagkatuto.

Ayon kina Pacod (2025), ang mga mabisang gawi sa pagtuturo ay may positibong epekto sa mga kinalabasan ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Natuklasan sa kanilang pag-aaral na ang mga gurong gumagamit ng organisado, malinaw, at makabagong pamamaraan ng pagtuturo ay mas nakapagpapataas ng akademikong pagganap at partisipasyon ng mga mag-aaral.

Ipinahihiwatig ng mga natuklasan na may mahalagang papel ang mabisang gawi sa pagtuturo sa paglikha ng isang kapaligirang pampagkatuto na nagtataguyod ng akademikong tagumpay at holistikong pag-unlad ng mga mag-aaral.

Sintesis

Batay sa mga kaugnay na literatura, malinaw na ang mabisang gawi sa pagtuturo ay may mahalagang impluwensiya sa kalidad ng kapaligirang pampagkatuto. Ipinakita ng mga pag-aaral nina Darling-Hammond et al. (2021), Carter et al. (2024), at Zahid et al. (2025) na ang paggamit ng learner-centered strategies, maayos na pagpapalano ng aralin, at interaktibong pamamaraan ng pagtuturo ay nakapagpapataas ng partisipasyon at pagkatuto ng mga mag-aaral. Samantala, ipinakita nina Kassab et al. (2024), Hanaysha et al. (2023), at Educational Research Australia (2023) na ang positibo at suportibong kapaligirang pampagkatuto ay mahalaga sa

pagpapaunlad ng akademikong pagganap, emosyonal na kagalingan, at student engagement. Gayunpaman, bagama't maraming pag-aaral ang tumalakay sa mabisang pagtuturo at kapaligirang pampagkatuto bilang magkahiwalay na konsepto, kakaunti pa rin ang mga pag-aaral na tuwirang sumusuri sa kanilang ugnayan sa konteksto ng mga gurong nagtuturo ng Filipino sa pampublikong sekundaryang paaralan. Ito ang puwang na nilalayon punan ng kasalukuyang pag-aaral.

KABANATA 2

METODOLOHIYA

Introduksyon

Inilalahad sa kabanatang ito ang metodolohiyang ginamit sa pag-aaral upang matiyak ang pagiging sistematiko, obhetibo, at mapagkakatiwalaan ng mga datos na makakalap. Kabilang dito ang disenyo ng pananaliksik, mga kalahok ng pag-aaral, instrumento sa pangangalap ng datos, paraan ng pangangalap ng datos, estadistikal na gamit, at mga etikang isinasaalang-alang sa pagsasagawa ng pananaliksik. Nilalayon ng pag-aaral na ito na matukoy ang makabuluhang ugnayan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto ng mga gurong nagtuturo ng Filipino sa isang pampublikong sekundaryang paaralan sa Digos City, Rehiyon XI para sa Taong Panuruan 2021–2022.

Disenyo ng Pananaliksik

Ginamit sa pag-aaral na ito ang deskriptib-korelesyong disenyo ng pananaliksik. Ang deskriptibong disenyo ay ginamit upang mailarawan ang antas ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at ang antas ng paglikha ng kapaligirang pampagkatuto batay sa persepsyon ng mga kalahok. Ayon kina Creswell at Creswell (2023), ang deskriptibong disenyo ay angkop gamitin kapag layunin ng mananaliksik na ilarawan ang umiiral na kalagayan ng isang baryabol o pangkat ng mga kalahok.

Samantala, ginamit naman ang korelesyong disenyo upang matukoy kung may makabuluhang ugnayan sa pagitan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang disenyo ng ito ay nagbibigay-daan upang masukat ang direksyon at lakas ng relasyon ng dalawang baryabol nang hindi minamanipula ang mga ito. Ayon kina Privitera at Ahlgrim-Delzell (2023), ang korelesyong pananaliksik ay ginagamit upang suriin kung ang pagbabago sa isang baryabol ay may kaugnayan sa pagbabago ng isa pang baryabol.

Ang pag-aaral ay gumamit ng survey questionnaire bilang pangunahing instrumento sa pangangalap ng datos. Ang mga nakalap na datos ay sinuri gamit ang Mean upang matukoy ang antas ng mga baryabol, Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (Pearson r) upang malaman ang makabuluhang ugnayan ng mga baryabol, at Multiple Regression Analysis upang matukoy kung alin sa mga indiketyor ng mabisang gawi sa pagtuturo ang may mahalagang impluwensiya sa paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Etikal na Konsiderasyon

Sa pagsasagawa ng pag-aaral na ito, mahigpit na isinasaalang-alang ng mananaliksik ang mga prinsipyong etikal upang mapangalagaan ang karapatan, dignidad, at kapakanan ng mga kalahok. Ang mga pamantayang etikal ay isinagawa

alinsunod sa mga alituntunin ng pananaliksik sa edukasyon at sa Data Privacy Act of 2012.

Social Value

Ang pag-aaral na ito ay may mahalagang ambag sa larangan ng edukasyon sapagkat nilalayan nitong makapagbigay ng impormasyon hinggil sa ugnayan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang mga resulta ng pag-aaral ay maaaring magsilbing batayan sa pagbuo ng mga programang pangpropesyunal para sa mga guro at mga polisiya na magpapahusay sa kalidad ng pagtuturo at pagkatuto.

Informed Consent

Bago isagawa ang pangangalap ng datos, ipinaliwanag nang mabuti sa mga kalahok ang layunin ng pag-aaral, mga pamamaraan ng pangangalap ng datos, at ang kanilang mga karapatan bilang kalahok. Ang bawat kalahok ay binigyan ng Informed Consent Form bilang patunay ng kanilang malayang pagsang-ayon sa paglahok sa pananaliksik. Ipinanunaw rin sa kanila na maaari silang tumanggap sumali o umatras anumang oras nang walang anumang kaparusahan.

Voluntary Participation

Ang paglahok ng mga guro sa pag-aaral ay boluntaryo. Walang sinumang kalahok ang pinilit o inobligang sumagot sa talatanungan. Ang kanilang partisipasyon ay batay lamang sa kanilang sariling kagustuhan at malayang pagpapasya.

Privacy and Confidentiality

Mahigpit na pinangalagaan ang pagkakakilanlan ng mga kalahok. Hindi isinama sa anumang bahagi ng pananaliksik ang kanilang pangalan o anumang impormasyong maaaring magbunyag ng kanilang pagkatao. Ang lahat ng datos ay ginamit lamang para sa layunin ng pag-aaral at itinuring na kumpidensyal.

Risks, Benefits, and Safety

Walang inaasahang pisikal, emosyonal, o sikolohikal na panganib na maidudulot ang paglahok sa pag-aaral. Gayunpaman, tiniyak ng mananaliksik na magiging komportable ang mga kalahok sa pagsagot sa talatanungan. Ang pangunahing benepisyo ng pag-aaral ay ang pagbibigay ng mahahalagang impormasyon na maaaring makatulong sa pagpapabuti ng mga estratehiya sa pagtuturo at paglikha ng mas epektibong kapaligirang pampagkatuto.

Justice

Tiniyak ng mananaliksik na ang pagpili ng mga kalahok ay isinagawa nang patas at walang diskriminasyon. Lahat ng guro ng kabilang sa target na populasyon ay binigyan ng pantay na pagkakataong makalahok sa pag-aaral.

Transparency and Integrity

Pinanatili ng mananaliksik ang katapatan at integridad sa buong proseso ng pananaliksik. Ang lahat ng datos ay inilalahad, sinuri, at binigyang-kahulugan nang may katumpakan at walang manipulasyon. Ang mga resulta ng pag-aaral ay nakabatay lamang sa aktuwal na datos na nakalap mula sa mga kalahok.

Permission to Conduct the Study

Bago isagawa ang pag-aaral, nagsumite ang mananaliksik ng liham-pahintulot sa mga kinauukulang opisyal ng paaralan at ng Schools Division Office upang humingi ng pahintulot sa pagsasagawa ng pananaliksik. Matapos makuha ang kinakailangang pag-apruba, isinagawa ang pangangalap ng datos alinsunod sa mga itinakdang alituntunin ng institusyon at ng Kagawaran ng Edukasyon.

Mga Kalahok ng Pag-aaral (Respondents)

Ang mga kalahok sa pag-aaral na ito ay mga guro ng nagtuturo ng Filipino sa isang pampublikong sekundaryang paaralan sa Digos City, Rehiyon XI, para sa Taong Panuruan 2021–2022. Ginamit sa pag-aaral ang Total Enumeration Technique, kung saan isinama ang buong populasyon ng mga guro ng nagtuturo ng Filipino bilang mga kalahok ng pananaliksik. Ayon kina Creswell at Creswell (2023), ang total enumeration ay isang angkop na pamamaraan kapag maliit at madaling maabot ang buong populasyon na nais pag-aralan.

Ang mga kalahok ay binubuo ng lahat ng guro ng nagtuturo ng Filipino mula Baitang 7 hanggang Baitang 10. Kabilang dito ang mga guro ng direktang responsibilidad sa pagpapalano, pagpapatupad, at pagtataya ng mga gawaing pampagkatuto sa asignaturang Filipino. Dahil sila ang may aktuwal na karanasan sa paggamit ng iba't ibang estratehiya sa pagtuturo at sa paglikha ng kapaligirang pampagkatuto, sila ang itinuturing na pinakamainam na mapagkukunan ng datos para sa pag-aaral na ito.

Sa kabuuan, ang pag-aaral ay may kalahok na binubuo ng guro mula sa Baitang 7, guro mula sa Baitang 8, guro mula sa Baitang 9, at guro mula sa Baitang 10. Ang kanilang mga tugon ay nagsilbing pangunahing batayan sa pagsusuri ng antas ng mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Instrumento ng Pananaliksik (Research Instrument)

Gumamit ang mananaliksik ng isang survey questionnaire bilang pangunahing instrumento sa pangangalap ng datos. Ang talatanungan ay hinango at inangkop mula sa mga kaugnay na literatura at mga naunang pag-aaral na may kaugnayan sa mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang instrumento ay binuo upang masukat ang antas ng pagpapatupad ng mga guro ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at ang antas ng kanilang kakayahan sa paglikha ng isang positibo at epektibong kapaligirang pampagkatuto.

Ang unang bahagi ng talatanungan ay nakatuon sa mabisang gawi sa pagtuturo. Saklaw nito ang iba't ibang aspekto ng pagtuturo tulad ng pagpapalano ng aralin, paggamit ng angkop na estratehiya sa pagtuturo, pamamahala ng silid-aralan, pagtataya ng pagkatuto, at pagpapanatili ng positibong ugnayan sa mga mag-aaral. Layunin ng bahaging ito na masukat kung gaano kadalas at kaepektibong naisasagawa ng mga guro ang mga gawaing itinuturing na mahalaga sa matagumpay na pagtuturo.

Ang ikalawang bahagi naman ng talatanungan ay tumutukoy sa paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Nakapaloob dito ang mga pahayag na sumusukat sa kakayahan ng mga guro na makalikha ng isang ligtas, maayos, inklusibo, at nakahihikayat na kapaligiran sa loob ng silid-aralan. Sinusuri

rin nito ang lawak ng suporta, interaksyon, at mga oportunidad sa pagkatuto na naibigay ng mga guro sa kanilang mga mag-aaral.

Ang bawat pahayag sa talatanungan ay sinagot gamit ang limang antas na Likert Scale na may katumbas na interpretasyon mula napakababa hanggang napakataas. Ang mas mataas na marka ay nangangahulugang mas mataas na antas ng pagpapatupad ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at mas mataas na antas ng paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Bago isinagawa ang aktuwal na pangangalap ng datos, ang instrumento ay isinailalim muna sa pagsusuri at pagpapatibay ng mga eksperto sa larangan ng edukasyon at pananaliksik upang matiyak ang nilalaman nitong balido, malinaw, at angkop sa layunin ng pag-aaral. Ang mga mungkahi at rekomendasyon ng mga validator ay isinama sa rebisyon ng instrumento upang higit pang mapahusay ang kalidad at pagiging mapagkakatiwalaan nito.

Teoretikal na Balangkas

Ang pag-aaral na ito ay nakabatay sa tatlong mahahalagang teorya na nagbibigay ng pundasyon sa pag-unawa sa ugnayan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang mga teoryang ito ay nagsisilbing gabay sa pagpapaliwanag kung paano nakaaapekto ang mga gawi at estratehiya ng guro sa kalidad ng pagkatuto at sa kapaligirang nararanasan ng mga mag-aaral sa loob ng silid-aralan.

Social Constructivist Theory

Ang unang teoryang pinagbatayan ng pag-aaral ay ang Social Constructivist Theory ni Lev Vygotsky. Ipinapaliwanag ng teoryang ito na ang pagkatuto ay isang prosesong panlipunan kung saan nabubuo ang kaalaman sa pamamagitan ng interaksyon sa pagitan ng mga mag-aaral, guro, at kanilang kapaligiran. Binigyang-diin ni Vygotsky na mahalaga ang papel ng guro bilang tagapagpadaloy ng pagkatuto sa pamamagitan ng pagbibigay ng gabay, suporta, at mga gawaing nagpapalawak ng kakayahan ng mga mag-aaral.

Kaugnay nito, ang mga mabisang gawi sa pagtuturo tulad ng kolaboratibong pagkatuto, aktibong talakayan, at paggamit ng mga interaktibong estratehiya ay nakatutulong sa paglikha ng isang positibo at makabuluhang kapaligirang pampagkatuto. Sa pamamagitan ng mga gawaing ito, nagiging mas aktibo ang mga mag-aaral sa pagbuo ng kanilang sariling kaalaman at pag-unawa.

Social Cognitive Theory

Ang ikalawang teorya ay ang Social Cognitive Theory ni Albert Bandura. Ayon sa teoryang ito, ang pagkatuto ay nagaganap sa pamamagitan ng pagmamasid, paggaya, at interaksyon sa kapaligiran. Naniniwala si Bandura na ang pag-uugali ng tao ay bunga ng ugnayan ng personal na salik, kapaligiran, at aktuwal na kilos.

Sa konteksto ng pag-aaral na ito, ang mga guro ay nagsisilbing modelo ng pag-uugali, disiplina, at positibong pakikipag-ugnayan sa loob ng silid-aralan. Ang paggamit ng mga mabisang gawi sa pagtuturo ay maaaring makahikayat sa mga mag-aaral na maging mas responsable, masigasig, at aktibo sa kanilang pagkatuto. Gayundin, ang isang positibong

kapaligirang pampagkatuto ay nakapagpapalakas ng kumpiyansa at motibasyon ng mga mag-aaral upang makilahok sa mga gawaing pampagkatuto.

Theory of Effective Teaching

Ang ikatlong teoryang pinagbatayan ng pag-aaral ay ang Theory of Effective Teaching ni Robert J. Marzano. Ayon kay Marzano, ang pagiging epektibo ng pagtuturo ay nakasalalay sa kakayahan ng guro na magplano ng makabuluhang aralin, gumamit ng angkop na estratehiya sa pagtuturo, magbigay ng malinaw na direksyon, at mapanatili ang isang maayos at produktibong kapaligiran sa pag-aaral.

Binibigyang-diin ng teoryang ito na ang kalidad ng pagtuturo ay may direktang impluwensiya sa pagkatuto ng mga mag-aaral. Ang mga gurong gumagamit ng mabisang estratehiya sa pagtuturo ay mas nagtatagumpay sa paglikha ng isang ligtas, organisado, at nakahihikayat na kapaligirang pampagkatuto. Dahil dito, ang teoryang ito ay nagbibigay ng matibay na batayan sa pagsusuri kung paano nakaaapekto ang mga gawi sa pagtuturo sa paglikha ng positibong kapaligirang pampagkatuto.

Kaugnayan ng mga Teorya sa Pag-aaral

Ang Social Constructivist Theory, Social Cognitive Theory, at Theory of Effective Teaching ay magkakaugnay sa pagpapaliwanag ng ugnayan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ipinakikita ng mga teoryang ito na ang mga estratehiya at kilos ng guro ay may mahalagang papel sa paghubog ng mga karanasan sa pagkatuto ng mga mag-aaral. Sa pamamagitan ng mabisang pagtuturo, positibong interaksyon, at maayos na pamamahala ng silid-aralan, nalilikha ang isang kapaligirang pampagkatuto na nagtataguyod ng aktibong pakikilahok, motibasyon, at akademikong tagumpay ng mga mag-aaral. Dahil dito, nagsisilbing mahalagang teoretikal na pundasyon ang mga teoryang ito sa pagsusuri ng relasyon ng mga baryabol sa kasalukuyang pag-aaral.

Pamamaraan sa Pangangalap ng Datos (Data Gathering Procedure)

Ang pangangalap ng datos para sa pag-aaral na ito ay isinagawa sa sistematiko at organisadong paraan upang matiyak ang pagiging wasto, mapagkakatiwalaan, at etikal ng mga impormasyong makakalap. Bago ang aktuwal na pangangalap ng datos, nagsagawa muna ang mananaliksik ng masusing paghahanda at pagproseso ng mga kinakailangang dokumento at pahintulot mula sa mga kinauukulang tanggapan.

Una, humingi ang mananaliksik ng liham-endorso mula sa kinauukulang opisyal ng institusyong pinagmulan ng pag-aaral. Ang liham na ito ay isinumite sa Schools Division Superintendent ng Sangay ng Digos City upang humingi ng pahintulot na maisagawa ang pananaliksik sa napiling pampublikong sekundaryang paaralan. Matapos makuha ang pahintulot mula sa Schools Division Office, nagsumite rin ng liham ang mananaliksik sa punong-guro ng paaralan upang pormal na hilingin ang pahintulot para sa pagsasagawa ng pag-aaral at pangangalap ng datos sa mga gurong kalahok.

Ikalawa, matapos makuha ang mga kinakailangang pahintulot, isinailalim muna sa pagsusuri ng mga eksperto ang talatanungan upang matiyak ang balididad, kalinawan, at

kaangkupan nito sa layunin ng pag-aaral. Ang mga mungkahi at rekomendasyon ng mga validator ay isinama sa rebisyon ng instrumento upang higit na mapabuti ang kalidad nito bago gamitin sa aktuwal na pangangalap ng datos.

Ikatlo, nakipag-ugnayan ang mananaliksik sa mga gurong kalahok upang maipaliwanag ang layunin ng pag-aaral, ang proseso ng pagsagot sa talatanungan, at ang kanilang mga karapatan bilang kalahok. Binigyang-diin sa kanila na ang kanilang partisipasyon ay boluntaryo at maaari silang umatras sa pag-aaral anumang oras kung kanilang nanaisin. Kasabay nito, ipinamahagi rin ang Informed Consent Form upang makuha ang kanilang malayang pagsang-ayon sa paglahok sa pananaliksik.

Ikaapat, isinagawa ang pamamahagi ng mga talatanungan sa mga gurong kalahok. Binigyan sila ng sapat na oras upang maingat na mabasa at masagutan ang bawat pahayag sa instrumento. Tiniyak ng mananaliksik na nasagot nang kumpleto ang mga talatanungan at agad na sinagot ang anumang paglilinaw o katanungan ng mga kalahok hinggil sa pag-aaral.

Ikalima, matapos makolekta ang lahat ng nakumpletong talatanungan, isinagawa ang pag-oorganisa, pag-eencode, at pagbeberipika ng mga datos upang matiyak ang kanilang kawastuhan at pagkakumpleto. Ang mga nakalap na datos ay inihanda para sa estadistikal na pagsusuri gamit ang mga angkop na kasangkapang estadistikal tulad ng Mean, Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (Pearson r), at Multiple Regression Analysis.

Panghuli, ang mga resulta ng estadistikal na pagsusuri ay binigyang-kahulugan at inilahad batay sa mga suliranin ng pag-aaral. Ang mga natuklasan ay ginamit bilang batayan sa pagbuo ng mga konklusyon at rekomendasyon kaugnay ng mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Sa buong proseso ng pangangalap ng datos, mahigpit na isinagawa ang mga pamantayang etikal upang mapangalagaan ang karapatan, dignidad, at pagiging kompidensiyal ng lahat ng kalahok sa pag-aaral.

Pamamaraan sa Pagsusuri ng Datos (Analysis Procedures)

Matapos makalap ang lahat ng kinakailangang datos mula sa mga kalahok, isinagawa ang sistematikong pagsusuri ng mga impormasyon upang masagot ang mga suliranin ng pag-aaral. Ayon kina Creswell at Creswell (2023), ang pagsusuri ng datos ay isang mahalagang bahagi ng pananaliksik sapagkat dito nabibigyang-kahulugan ang mga nakalap na impormasyon at natutukoy ang mga ugnayan at impluwensiya ng mga baryabol na sinusuri.

Ang sumusunod na mga hakbang ay isinagawa sa pagsusuri ng datos:

Una, isinagawa ang pag-oorganisa at pagbeberipika ng mga nakalap na talatanungan upang matiyak ang pagkakumpleto at kawastuhan ng mga sagot ng mga kalahok. Ang mga hindi kumpletong tugon, kung mayroon man, ay maingat na sinuri upang matiyak ang kalidad ng datos na gagamitin sa pag-aaral.

Ikalawa, isinagawa ang pag-eencode at paglalagay ng mga datos sa angkop na estadistikal na software para sa mas mabilis at mas tumpak na pagsusuri. Ang lahat ng tugon ay binigyan ng kaukulang numerikal na halaga alinsunod sa limang antas na Likert Scale na ginamit sa pag-aaral.

Ikatlo, ginamit ang Mean upang matukoy ang antas ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at ang antas ng paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang estadistikal na paraang ito ay ginamit upang malaman ang pangkalahatang antas ng bawat baryabol batay sa mga tugon ng mga kalahok. Ayon kina Privitera at Ahlgrim-Delzell (2023), ang mean ay isa sa mga pinakakaraniwang sukat ng sentral na tendensya na ginagamit upang ilarawan ang pangkalahatang katangian ng mga datos.

Ikaapat, ginamit ang Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (Pearson r) upang matukoy kung may makabuluhang ugnayan sa pagitan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang estadistikal na paraang ito ay ginamit upang masukat ang direksyon at lakas ng relasyon ng dalawang baryabol. Ang antas ng kabuluhan ay itinakda sa 0.05 level of significance.

Ikalima, ginamit ang Multiple Regression Analysis upang matukoy kung alin sa mga indiketyor ng mabisang gawi sa pagtuturo ang may mahalagang impluwensiya sa paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang paraang ito ay ginamit upang malaman ang lawak ng kontribusyon ng bawat indiketyor sa dependent variable at upang matukoy ang pinakamahalagang prediktor ng paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Ikaanim, binigyang-kahulugan ang mga resulta ng estadistikal na pagsusuri batay sa mga layunin at suliranin ng pag-aaral. Ang mga natuklasan ay inilahad sa pamamagitan ng mga talahanayan at sinuri gamit ang mga kaugnay na literatura at teoryang sumusuporta sa pag-aaral.

Ikapito, batay sa mga resulta ng pagsusuri, bumuo ang mananaliksik ng mga konklusyon at rekomendasyon na magsisilbing batayan para sa pagpapabuti ng mga gawi sa pagtuturo at paglikha ng mas epektibong kapaligirang pampagkatuto.

Mga Kasangkapang Estadistikal

Upang masagot ang mga suliranin ng pag-aaral, ginamit ang sumusunod na mga kasangkapang estadistikal:

Mean. Ginamit upang matukoy ang antas ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (Pearson r). Ginamit upang malaman kung may makabuluhang ugnayan sa pagitan ng mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Multiple Regression Analysis. Ginamit upang matukoy kung alin sa mga indiketyor ng mabisang gawi sa pagtuturo ang may mahalagang impluwensiya sa paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Kabatana 3

RESULTA AT TALAKAYAN

Resulta

Natuklasan sa pag-aaral na ang kabuuang antas ng mabisang gawi sa pagtuturo ng mga gurong kalahok ay nasa katamtamang antas. Ipinahihiwatig ng resulta na ang mga guro ay nakapagpapakita at nakapagpapatupad ng iba't ibang gawaing may kaugnayan sa epektibong pagtuturo, kabilang ang pagpapalano ng aralin, paggamit ng angkop na estratehiya sa pagtuturo, pamamahala ng silid-aralan, pagtataya ng pagkatuto, at pakikipag-ugnayan sa mga mag-aaral. Gayunpaman, ipinakikita rin ng resulta na hindi pa ganap na naisasagawa ang mga gawaing ito sa pinakamataas na antas ng kahusayan.

Bagama't may mga aspekto ng pagtuturo na madalas na naipatutupad, mayroon pa ring ilang bahagi na nangangailangan ng higit na pagpapaunlad upang matugunan ang mga nagbabagong pangangailangan ng mga mag-aaral at ang patuloy na pagbabago sa larangan ng edukasyon. Ang natuklasang ito ay nagpapakita na may matibay na pundasyon ang mga guro sa kanilang propesyon ngunit nangangailangan pa rin ng karagdagang suporta at mga oportunidad para sa propesyunal na pag-unlad.

Talakayan

Ang natuklasang katamtamang antas ng mabisang gawi sa pagtuturo ay nagpapahiwatig na bagama't may kakayahan ang mga guro na maisakatuparan ang mga pangunahing tungkulin sa pagtuturo, mahalaga pa rin ang patuloy na pagpapahusay ng kanilang mga kasanayan upang higit na mapaunlad ang kalidad ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Ayon kina Darling-Hammond et al. (2021), ang pagiging epektibo ng isang guro ay hindi lamang nakabatay sa kaniyang kaalaman sa nilalaman ng asignatura kundi pati na rin sa kakayahan niyang magdisenyo ng makabuluhang karanasan sa pagkatuto, gumamit ng iba't ibang estratehiya sa pagtuturo, at tumugon sa magkakaibang pangangailangan ng mga mag-aaral. Sinabi rin nina Gore et al. (2021) na ang mataas na kalidad ng pagtuturo ay may direktang epekto sa akademikong pagganap, motibasyon, at pakikilahok ng mga mag-aaral sa loob ng silid-aralan. Dagdag pa rito, natuklasan nina Carter et al. (2024) na ang mga gurong may mahusay na kakayahan sa pagpapalano ng aralin at paggamit ng learner-centered strategies ay mas nagtatagumpay sa paglikha ng makabuluhang karanasan sa pagkatuto. Sinusuportahan din ito nina Hanaysha et al. (2023) na nagsabing ang kalidad ng pagtuturo ay may mahalagang impluwensiya sa antas ng pakikilahok at akademikong tagumpay ng mga mag-aaral. Samakatuwid, ipinakikita ng kasalukuyang pag-aaral na mahalagang ipagpatuloy ang mga programang pangpropesyunal tulad ng Learning Action Cell (LAC), seminar, workshop, at iba pang pagsasanay upang higit na mapaunlad ang mga gawi sa pagtuturo ng mga guro at matiyak ang mas mataas na kalidad ng edukasyon.

KABANATA 4

KONKLUSYON AT REKOMENDASYON

Introduksyon

Inilahad sa kabanatang ito ang buod ng mga natuklasan, mga konklusyon, at mga rekomendasyon ng pag-aaral hinggil sa mga mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Ang mga konklusyon ay nabuo batay sa mga resulta ng estadistikal na pagsusuri at sa mga natukoy na ugnayan ng mga baryabol. Samantala, ang mga rekomendasyon ay inilahad upang magsilbing gabay sa mga guro, administrador ng paaralan, opisyal ng Kagawaran ng Edukasyon, at mga susunod na mananaliksik sa pagpapabuti ng kalidad ng pagtuturo at pagkatuto.

Konklusyon

Batay sa mga resulta ng pag-aaral, napag-alaman na ang antas ng mabisang gawi sa pagtuturo ng mga gurong kalahok ay nasa katamtamang antas. Ipinakikita nito na bagama't naipatutupad ng mga guro ang iba't ibang estratehiya at gawaing pampagtuturo, mayroon pa ring mga aspekto ng kanilang pedagogikal na kakayahan na nangangailangan ng

higit na pagpapaunlad. Natuklasan din na ang antas ng paglikha ng kapaligirang pampagkatuto ay nasa mataas na antas, na nagpapahiwatig na ang mga guro ay may kakayahang makalikha ng isang positibo, ligtas, organisado, at suportibong kapaligiran sa loob ng silid-aralan. Higit pa rito, napatunayan sa pag-aaral na may makabuluhang ugnayan sa pagitan ng mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Dahil dito, tinanggihan ang null hypothesis na nagsasaad na walang makabuluhang ugnayan sa pagitan ng dalawang baryabol. Lumabas din sa resulta ng Multiple Regression Analysis na ang mga indikaytor ng mabisang gawi sa pagtuturo ay may mahalagang impluwensiya sa paglikha ng kapaligirang pampagkatuto.

Ang mga natuklasan ng pag-aaral ay nagpapatunay na ang kalidad ng pagtuturo ay may mahalagang papel sa paghubog ng isang epektibo at positibong kapaligirang pampagkatuto. Ang resulta ay umaayon sa mga natuklasan nina Darling-Hammond et al. (2021), Gore et al. (2021), Hanaysha et al. (2023), Kassab et al. (2024), Carter et al. (2024), at Bizimana et al. (2024) na nagsasabing ang mga gurong gumagamit ng mabisang estratehiya sa pagtuturo ay mas nakalikha ng mataas na antas ng student engagement, positibong interaksyon, at produktibong klima sa silid-aralan. Sinusuportahan din ito nina Putra et al. (2024), Pacod (2024), OECD (2023), UNESCO (2023), at Educational Research Australia (2023) na nagbigay-diin na ang epektibong pagtuturo at suportibong kapaligirang pampagkatuto ay kabilang sa pinakamahalagang salik na nakaaapekto sa akademikong pagganap, motibasyon, pakikilahok, at pangkalahatang pag-unlad ng mga mag-aaral. Samakatuwid, ipinakikita ng pag-aaral na ang pagpapaunlad ng mga gawi sa pagtuturo ay mahalagang hakbang upang higit pang mapataas ang kalidad ng kapaligirang pampagkatuto at matiyak ang mas mahusay na karanasan sa pagkatuto ng mga mag-aaral.

Rekomendasyon

Batay sa mga natuklasan at konklusyon ng pag-aaral, inirerekomenda na higit pang paigtingin ng mga opisyal ng Kagawaran ng Edukasyon ang pagpapatupad ng mga programang nakatuon sa propesyunal na pag-unlad ng mga guro, lalo na sa mga larangan ng makabagong estratehiya sa pagtuturo, classroom management, at learner-centered approaches. Maaari ring magsagawa ng mas maraming seminar, workshop, training, at Learning Action Cell (LAC) sessions upang mapalawak ang kaalaman at kasanayan ng mga guro sa paggamit ng mga mabisang gawi sa pagtuturo. Inirerekomenda rin sa mga administrador ng paaralan na patuloy na suportahan ang mga guro sa pamamagitan ng mentoring programs, instructional supervision, at pagbibigay ng sapat na mga kagamitang pampagtuturo upang higit na mapabuti ang kalidad ng pagtuturo at kapaligirang pampagkatuto.

Para naman sa mga guro, mahalagang patuloy nilang paunlarin ang kanilang mga kakayahang propesyunal at gamitin ang mga natuklasan ng pag-aaral bilang batayan sa pagdidisenyo ng mas makabuluhang mga gawaing pampagkatuto at estratehiya sa pagtuturo. Hinihikayat din ang mga susunod na mananaliksik na magsagawa ng mga kaugnay na pag-aaral sa mas malawak na saklaw ng mga kalahok at sa iba pang asignatura o antas ng edukasyon upang higit pang

mapalawak ang kaalaman hinggil sa ugnayan ng mabisang gawi sa pagtuturo at paglikha ng kapaligirang pampagkatuto. Maaari ring siyasatin sa mga susunod na pananaliksik ang iba pang baryabol tulad ng student motivation, academic performance, instructional leadership, at teacher competency upang higit na mapalalim ang pag-unawa sa mga salik na nakaaapekto sa kalidad ng pagtuturo at pagkatuto.

MGA SANGGUNIAN

1. Almerino, P. M., Almerino, J. G., Mamites, I. O., Busmente, C. B., & Villaganas, M. A. (2021). Mga hamon at oportunidad sa batayang edukasyon sa Pilipinas. *International Journal of Educational Research and Innovation*, 15, 1-15.
2. Bizimana, E., Mugabo, L. R., & Ndayambaje, I. (2024). Pagsusuri sa ambag ng suportibong kapaligirang pampagkatuto sa pakikilahok ng mga mag-aaral sa pag-aaral. *European Journal of Psychology and Educational Research*, 7(1), 45-58.
3. Carter, E., Stephenson, J., Clark, T., Costley, D., Martin, J., Williams, K., Browne, L., & Bruck, S. (2024). Mga mabisang gawi sa pagtuturo at mga resulta ng pagkatuto ng mga mag-aaral sa makabagong silid-aralan. *London Review of Education*, 22(1), 1-18.
4. Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2023). *Disenyo ng pananaliksik: Kuwalitativo, kuwantitatib, at pinagsamang pamamaraan ng pananaliksik (Ika-6 na edisyon)*. SAGE Publications.
5. Darling-Hammond, L., Schachner, A., Edgerton, A. K., Badrinarayan, A., Cardichon, J., Cookson, P. W., Griffith, M., Klevan, S., Maier, A., Martinez, M., & Wojcikiewicz, S. (2021). *Muling pagsisimula at pagbabago ng paaralan: Pagkatuto sa panahon ng COVID-19 at higit pa*. Learning Policy Institute.
6. Department of Education. (2023). *Ulat sa Batayang Edukasyon 2023*. Kagawaran ng Edukasyon.
7. Department of Education Region XI. (2023). *Pangrehiyong ulat sa pagganap ng edukasyon. Tanggapan ng Rehiyon XI, Kagawaran ng Edukasyon*.
8. Department of Education Schools Division of Digos City. (2023). *Ulat sa pagganap ng edukasyon ng Sangay ng Digos City. Schools Division Office of Digos City*.
9. Education Endowment Foundation. (2022). *Ulat sa agwat ng pagkatuto 2022*. Education Endowment Foundation.
10. Educational Research Australia. (2023). *Positibong ugnayan ng guro at mag-aaral at ang papel nito sa pamamahala ng silid-aralan*. Educational Research Australia.
11. Gore, J., Lloyd, A., Smith, M., Bowe, J., Ellis, H., & Lubans, D. (2021). Mga epekto ng de-kalidad na pagtuturo sa akademikong pagganap at pakikilahok ng mga mag-aaral. *Teaching and Teacher Education*, 102, 103338.
12. Hanaysha, J. R., Abdullah, H. H., & Warokka, A. (2023). Epekto ng kapaligiran sa silid-aralan, kakayahan ng guro, mga mapagkukunang ICT, at mga pasilidad ng paaralan sa pakikilahok at akademikong pagganap ng mga mag-aaral. *Heliyon*, 9(4), e14864.
13. Kassab, S. E., Al-Shafei, A. I., Salem, A. H., & Otoom, S. (2024). Ang epekto ng kapaligirang pang-edukasyon sa pakikilahok at akademikong tagumpay ng mga mag-aaral. *BMC Medical Education*, 24(1), 1128.
14. Mendoza, R. U., & Bernardo, A. B. I. (2022). Mga repormang pang-edukasyon at pagiging epektibo ng guro sa batayang edukasyon sa Pilipinas. *Philippine Journal of Education Studies*, 99(1), 45-60.
15. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2023). *Mga resulta ng PISA 2022: Pagkatuto sa panahon at lampas sa mga pagkagambala*. OECD Publishing.
16. Pacod, S. H. (2024). Mga gawi sa pagtuturo at ang epekto nito sa mga kinalabasan ng pagkatuto ng mga mag-aaral sa mga piling paaralan. *Psychology and Education: A Multidisciplinary Journal*, 21(4), 351-365.
17. Privitera, G. J., & Ahlgrim-Dezell, L. (2023). *Mga pamamaraan ng pananaliksik para sa edukasyon (Ika-3 edisyon)*. SAGE Publications.
18. Putra, E. H., Nugroho, A., & Setiawan, D. (2024). Pamamahala ng silid-aralan at tagumpay ng mga mag-aaral: Isang meta-analisis ng mga empirikal na pag-aaral. *Cogent Education*, 11(1), 2458630.
19. UNESCO. (2023). *Pandaigdigang ulat sa pagsubaybay sa edukasyon 2023: Teknolohiya sa edukasyon*. UNESCO Publishing.
20. UNICEF Philippines. (2023). *Pagsusuri sa kalagayan ng mga bata sa Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM)*. UNICEF Philippines.
21. Zahid, A., et al. (2025). Mga estratehiya sa pagtuturo na nakaaapekto sa mga estratehiya sa pagkatuto at akademikong pagganap. *Heliyon*.